

Beslut

Pysslingen Förskolor och Skolor AB
info@pysslingen.se

2012-02-01
Dnr 40-2011:1362

Johannes Petri skola
Rektor vid Johannes Petri Skola
stefan.eriksson@skola.pysslingen.net

Beslut

efter kvalitetsgranskning av idrott och hälsa i
den fristående grundskolan Johannes Petri
Skola i Nacka kommun

Pysslingen Förskolor och Skolor AB
info@pysslingen.se

2012-02-01
1 (4)

Dnr 40-2011:1362

Johannes Petri Skola
Rektor vid Johannes Petri Skola
stefan.eriksson@skola.pysslingen.net

Inledning

I detta beslut ges en sammanfattande bedömning utifrån kvalitetsgranskningens resultat och en beskrivning av de utvecklingsområden som framstår som mest centrala att prioritera i det lokala kvalitetsarbetet. För en utförligare beskrivning av kvalitetsgranskningens resultat och Skolinspektionens bedömningar i sin helhet se bilaga 1, Rapport utifrån kvalitetsgranskning av idrott och hälsa i Johannes Petri Skola i Nacka kommun.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionen har granskat idrott och hälsa i Johannes Petri Skola i Nacka kommun.

Kvalitetsgranskningen visar att eleverna får undervisning i idrott och hälsa enligt de nationella styrdokumenterna. Lärarnas bedömning utgår från kunskapskraven i ämnet och undervisningen anpassas efter elevernas behov och förutsättningar. Elever som inte kan delta i undervisningen får andra uppgifter som är kopplade till läroplan och kursplan. Både flickor och pojkar samt elever med och utan idrottserfarenhet kan tillgodogöra sig undervisningen.

Det finns dock områden som skolan behöver utveckla. Rektorn behöver se till att undervisningen i idrott och hälsa följs upp och utvärderas och att ämnet ingår i skolans systematiska kvalitetsarbete. Skolan behöver tydliggöra sina rutiner kring arbetet med särskilt stöd för att säkerställa att alla elever får det stöd de behöver. Vidare behöver skolan tydliggöra kopplingen mellan undervisningens innehåll och kraven i kursplan och läroplan för eleverna. Rektorn behöver se till att lärarna i idrott och hälsa ges bättre möjlighet att samverka med andra lärare på skolan och med lärare vid andra skolor. Avslutningsvis behöver rektorn ta ansvar för att kompetensutvecklingen i idrott och hälsa integreras i skolans kvalitetsarbete.

Identifierade utvecklingsområden

Skolinspektionen har i kvalitetsgranskningen av undervisningen i idrott och hälsa identifierat ett antal viktiga utvecklingsområden för att höja undervisningens kvalitet:

- **Undervisningen i idrott och hälsa behöver utvecklas inom följande områden så att den i större utsträckning täcker in syftet och alla kunskapsområden så att eleverna ges möjlighet att uppnå kunskapskraven.**
 - Skolan behöver tydliggöra sina rutiner för arbetet med särskilt stöd för att säkerställa att alla elever som är i behov av särskilt stöd får det stöd de behöver och att rektor fattar beslut om åtgärdsprogram (3 kap. 7-10 §§ skollagen).
 - Rektorn behöver se till att undervisningen i idrott och hälsa följs upp och utvärderas på ett systematiskt sätt (2 kap. 9 §, 4 kap. 3-5 §§ skollagen, Lgr 11, 2.8 Rektors ansvar).
- **Undervisningen i idrott och hälsa behöver utvecklas inom följande områden så att den i större utsträckning uppfyller styrdokumentens krav på en likvärdig utbildning efter varje elevs förutsättningar och behov.**
 - Skolan behöver tydliggöra kursplanens syfte, centrala innehåll och kunskapskrav för eleverna samt tydliggöra dess koppling till undervisningens innehåll (Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, rättigheter och skyldigheter, Kursplanen för idrott och hälsa).
 - Rektorn behöver se till att lärarna i idrott och hälsa ges bättre möjlighet att samverka med andra lärare på skolan och med lärare vid andra skolor (Lgr 11, 2.2 Kunskaper, riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar).
 - Rektorn behöver ta ansvar för att kompetensutvecklingen i idrott och hälsa integreras i skolans kvalitetsarbete (2 kap. 34 § skollagen, Lgr 11, 2.8 Rektors ansvar).

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 1 augusti 2012 redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de utvecklingsområden myndigheten identifierat. Om åtgärder ännu inte vidtagits ska huvudmannen ange tidplan för planerade åtgärder och vem som ansvarar för att genomföra åtgärderna.

Redogörelsen skickas per post till *Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm* eller via e-post, till *skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se*. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (Dnr 40-2011:1362) i de handlingar som sänds in.

Ansvar för undervisningens kvalitet

Av skollag och skolförordningar framgår det ansvar som lärare, rektor och huvudman har för undervisningens kvalitet. Den kvalitetsgranskning som Skolinspektionen genomfört berör på olika sätt dessa ansvarsnivåer. Nedan ges några exempel.

Lärarna i idrott och hälsa ansvarar för att i enlighet med de nationella styrdokumenterna planera och genomföra undervisningen. Lärarna har även ett ansvar för att följa upp och bedöma, dokumentera och kommunicera elevernas kunskapsutveckling samt för att samverka med andra lärare i arbetet för att nå utbildningsmålen.

Rektorn har som pedagogisk ledare ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen. Rektorn har ett resultatansvar och därmed ett särskilt ansvar för att förutsättningar finns för en ändamålsenlig undervisning i idrott och hälsa, i form av lärarkompetens, resurser och stödåtgärder. Rektorn ansvarar för skolans inre organisation och likaså för samverkan med avlämnande och mottagande skolor.

Huvudmannen har det övergripande ansvaret för att utbildningen genomförs i enlighet med författningarna. Det innebär bland annat ett ansvar för att rektor och lärare har nödvändiga kunskaper om de föreskrifter som gäller, och att de ges förutsättningar att omsätta dessa i praktik.

I ärendets slutliga handläggning har expert Kerstin Ekenberg deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Håkan Eilard
Enhetschef

Annica Emmervall
Undervisningsråd

Bilagor

Skolinspektionens rapport efter kvalitetsgranskning av idrott och hälsa i Johannes Petri Skola i Nacka kommun

Rapport

efter kvalitetsgranskning av idrott och hälsa i
den fristående grundskolan Johannes Petri
Skola i Nacka kommun

Innehåll

Inledning

Resultat

Bakgrundsuppgifter om Johannes Petri Skola

Syfte och frågeställningar

Metod och material

Inledning

Skolinspektionen genomför under hösten 2011 en kvalitetsgranskning av undervisningen i idrott och hälsa i grundskolans årskurser 4–6. Granskningen av Johannes Petri Skola i Nacka kommun ingår i detta projekt.

Johannes Petri Skola besöktes den 4-6 oktober 2011. Ansvariga inspektörer har undervisningsråd Annica Emmervall och expert Kerstin Ekenberg varit. I denna rapport redovisar inspektörerna sina iakttagelser, analyser och bedömningar. Förutom en redogörelse av kvalitetsgranskningens resultat ges även en kort beskrivning av granskningens syfte, frågeställningar och genomförande.

Kvalitetsgranskningen av undervisningen i idrott och hälsa genomförs i totalt 28 kommunala skolor och 8 fristående skolor. När kvalitetsgranskningen av idrott och hälsa är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. För de skolor som ingått i granskningen ger rapporten en referensram och en möjlighet till jämförelse med förhållanden på andra skolor. Det enskilda beslutet kan därmed sättas in i ett större sammanhang.

Resultat

1. Täcker undervisningen i idrott och hälsa in syftet och alla kunskapsområden så att eleverna ges möjlighet att uppnå kunskapskraven?

Syftet med undervisningen i idrott och hälsa är enligt **kursplanen** att eleverna ska ges möjlighet att utveckla kunskaper i att planera, genomföra och värdera olika rörelseaktiviteter. Vidare ska eleverna ges förutsättningar för att utveckla goda levnadsvanor och ges kunskaper om hur fysisk aktivitet förhåller sig till psykiskt och fysiskt välbefinnande. Eleverna ska också utveckla förmågan att vistas i utemiljöer under olika årstider och få förståelse för värdet av ett aktivt friluftsliv. Kursplanen anger därvid tydligt ett centralt innehåll för undervisningen uppdelat i områdena rörelse, hälsa och livsstil samt friluftsliv och utevistelse. **Skollagen** anger att lärarna ska ha utbildning för den undervisning de bedriver. Enligt **läroplanen** har rektor ansvar för att undervisningen följs upp och utvärderas.

Forskning och beprövad erfarenhet visar att en stor del av lektionsinnehållet i idrott och hälsa handlar om rörelseaktiviteter där olika typer av bollspel och tävlingsidrott dominerar. Delar som behandlar hälsa och livsstil samt friluftsliv och utevistelse får inte sällan stå tillbaka. Både lärare och elever tenderar att uppfatta ämnet på ett sätt som avviker från det kunskapsobjekt som finns beskrivet i kursplanen. Ofta bedöms eleverna efter parametrar som närvaro och inställning samt efter mätbara idrottsprestationer. Skolor som följer kursplanens innehåll, uppmärksammar samtliga elevers intressen och behov och som har tydliga bedömningskriterier med grund i kursplanen är de som lyckas bäst i sin undervisning i idrott och hälsa.

Får eleverna undervisning i idrott och hälsa i den omfattning de har rätt till?

Enligt Johannes Petri Skolas timplan är 504,3 timmar utlagda för ämnet idrott och hälsa från årskurs 1 till årskurs 9. I årskurs 4 är undervisningstiden 100 minuter per vecka, uppdelat på två lektioner och i årskurserna 5-6 är undervisningstiden 90 minuter per vecka uppdelat på två lektioner. Rektorn har stämt av timplanen med en närliggande fristående skola med samma huvudman, därifrån flertalet elever kommer i årskurs 6. Enligt Skolinspektionens bedömning får eleverna undervisning i idrott och hälsa i den omfattning de har rätt till.

Får eleverna en undervisning som minst täcker in syftet och alla kunskapsområden?

Av Johannes Petri Skolas planering för idrott och hälsa för årskurserna 4-6 läsåret 2011/12 framgår att kunskapsområdena Rörelse, Hälsa och livsstil samt Friluftsliv och utevistelse finns med. Läsårsplaneringen samt lärar- och elevintervjuer visar att simundervisning, dans och rytmik, orientering samt agerande i nödsituationer ges utrymme i undervisningen.

De lektioner Skolinspektionen observerade innehöll olika övningar med gymnastikredskap och bollövningar. Dessa aktiviteter ingår i kunskapsområdet *rörelse*. Under vissa lektioner förekom även inslag av kunskapsområdet *hälsa och livsstil*, då läraren bland annat gick igenom säkerhetsfaktorer i samband med fysiska aktiviteter.

Sammantaget visar skolans planering, intervjuer med lärare och elever samt Skolinspektionens observationer att eleverna får en undervisning som minst täcker in syftet och alla kunskapsområden.

Ger undervisningen eleverna möjlighet att uppnå alla kunskapskrav i idrott och hälsa?

Tabell 1. Andel elever som nått målen i ämnet idrott och hälsa¹

Årskurs	år 2006	år 2007	år 2008	år 2009	år 2010
5	Uppgift saknas	Uppgift saknas	100 %	100 %	92 %
9	Uppgift saknas	Uppgift saknas	100 %	100 %	92 %

Källa: Skolan uppgifter

Rektorn har via lärarna i idrott och hälsa fått information att de flesta eleverna når målen i ämnet idrott och hälsa i årskurs 5 och 9. Det senaste läsåret var det några enstaka elever som inte nådde målen och då i simning. Vid intervjuer med lärare och rektor framkommer att stödåtgärder för dessa elever diskuteras men att detta inte ledde till något särskilt stöd för de aktuella eleverna. Inte heller har några åtgärdsprogram utarbetats för dessa elever. Det finns enligt rektor och lärare ingen skillnad i måluppfyllelse mellan pojkar och flickor.

¹ Resultaten i tabellen illustrerar måluppfyllelse utifrån tidigare bestämmelser i skollag (1985:1100), grundskoleförordning (1994:1194) samt läroplan (Lpo 94) och kursplan. Bedömningen av elevernas möjligheter att uppnå kunskapskraven enligt Lgr 11 baseras på måluppfyllelse enligt tidigare bestämmelser samt de förutsättningar undervisningen ger vid granskningstillfället.

De besökta lektionerna visade att lärarna gav tydliga instruktioner till eleverna om de aktiviteter som skulle genomföras. De elever Skolinspektionen pratat med uppger även att lärarna på ett tydligt sätt berättar om olika övningar och tydligt informerar om vad de ska göra. Eleverna och lärarna uppger att klassen ofta delas in i mindre grupper där eleverna utför övningar vid olika stationer. Läraren hjälper och stöttar de elever som behöver detta, vilket även kunde observeras på de lektioner Skolinspektionen besökte. Vissa lektioner avslutades med en kort reflektion där några elever fick möjlighet att uttrycka vad som var svårt och lätt med övningarna under lektionen. Det förekom också att detta saknades. Lärarna uppgav att reflektionen ofta inte hinns med i och med att lektionerna i årskurserna 5-6 endast är 45 minuter. Rektorn är medveten om att lärarna anser att lektionerna är för korta för att hinna med detta.

Av 3 kap. 8-9 §§ skollagen framgår bland annat följande. Om det kan befaras att en elev inte når de kunskapskrav som minst ska uppnås ska detta anmälas till rektorn. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt. Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn.

I intervjuer med rektorn och lärare framkommer att skolan har nya rutiner för hur skolan ska arbeta med elever som behöver särskilt stöd. Detta för att säkerställa att särskilt stöd kan ges i alla ämnen och inte som tidigare enbart i de teoretiska ämnena. De nya rutinerna innebär att idrottspedagogerna ska rapportera till mentorerna som lyfter frågan till elevhälsoteamet, där rektor, specialpedagog och skolsköterska ingår. Rektorn uppger att han i nuläget inte vet hur väl de nya rutinerna fungerar utan att dessa först måste utvärderas. Rektorn och lärarna uppger att det finns avsatt tid för stödundervisning för elever i så kallade "målstugor" men dessa finns ännu inte i ämnet idrott och hälsa. Det finns heller ingen extra tid i idrottshallen för de elever som skulle kunna vara i behov av särskilt stöd. Enligt lärarna finns det en risk att en elevs behov av särskilt stöd inte anmäls till mentorerna eftersom det för närvarande inte finns något utrymme att ge särskilt stöd i idrott och hälsa. Enligt rektorn och lärare finns inga åtgärdsprogram utarbetade i idrott och hälsa.

Enligt Skolinspektionens bedömning behöver rektorn säkerställa att elever i behov av särskilt stöd också får det och att rektorn i sådana fall fattar beslut om åtgärdsprogram.

Utgår lärarnas bedömning från kunskapskraven i idrott och hälsa?

Kursplanen för idrott och hälsa anger de kunskapskrav som eleverna minst ska ha uppnått i slutet av det sjätte skolåret. Lärarnas bedömning av elevernas kunskaper ska utgå från dessa krav. I läroplanen framgår bland annat att läraren genom utvecklingsamtal och den individuella utvecklingsplanen ska främja elevernas kunskapsmässiga och sociala utveckling samt utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen.

Rektorn uppger att arbetet med att ta fram pedagogiska planeringar i alla ämnen pågår på skolan. I ämnet idrott och hälsa är detta relativt nytt. Av intervjuerna med lärarna i idrott och hälsa framgår att två av fyra lärare i idrott och hälsa tillsammans skrivit lokala pedagogiska planeringar där de konkretiserat kunskapskraven i kursplanen i ämnet. Detta arbete pågår fortlöpande. Lärarna uppger att arbetet med att informera eleverna om planeringen i ämnet och vilka kunskapskrav de ska uppnå behöver förbättras.

Vid intervjuer uppgav lärarna, vilket även kunde noteras vid de lektioner Skolinspektionen besökte, att lärarna observerade elevernas sätt att utföra uppgifterna och att detta sedan noterades. De två huvudansvariga lärarna har ämneskonferens varannan vecka där de bland annat diskuterar bedömning av eleverna. Lärarna uppger att de främst informerar eleverna om deras kunskapsutveckling när de utför individuella övningar och att de i stort behöver bli bättre på att informera eleverna om deras utveckling. Enligt såväl lärarna som rektorn läggs ett stort ansvar på eleverna att själva ta del av de pedagogiska planeringarna och även de individuella utvecklingsplanerna via skolans datasystem. Det varierar hur väl eleverna känner till dessa.

Lärarna uppger att det inte finns några riktlinjer för när de skriftliga omdömena ska skrivas vilket kan få till följd att eleverna vid utvecklingsamtalen inte får omdömen om sin kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i idrott och hälsa. Vidare framkom att vissa lärare endast skriver skriftliga omdömen i idrott och hälsa för de elever som riskerar att inte nå kunskapskraven. Detta innebär att alla elever inte har ett skriftligt omdöme i idrott och hälsa.

Skolinspektionen bedömer att lärarnas bedömning utgår från kunskapskraven. Skolinspektionen vill dock påtala att den individuella utvecklingsplanen ska innehålla skriftliga omdömen om elevernas kunskapsutveckling i förhållande till de ämnen som eleven får undervisning i.

Har lärarna utbildning för den undervisning de bedriver?

Vid Johannes Petri Skola undervisar vid granskningstillfället fyra lärare i idrott och hälsa i årskurserna 4-6. Samtliga fyra lärare har utbildning för den undervisning de bedriver; tre av lärarna har läst vid GIH och en har idrott som tillval till sin lärarutbildning.

Tar rektor ansvar för att undervisningen i ämnet idrott och hälsa följs upp och utvärderas?

Enligt skollagen och läroplanen ansvarar rektorn för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till nationella målen och kursplanens kunskapskrav. Rektorn ska också enligt skollagen och läroplanen leda och samordna det pedagogiska arbetet vid skolan och verka för att utbildningen utvecklas.

Enligt rektorn vid Johannes Petri Skola följer denne upp verksamheten och undervisningen i idrott och hälsa framför allt genom att ta del av de lokala pedagogiska planeringarna som lärarna skrivit samt genom diskussioner med pedagoger och elever. Däremot saknas, enligt såväl rektorn som lärarna, ett övergripande systematiskt kvalitetsarbete för ämnet idrott och hälsa. Rektorn och lärarna uppger att ansvaret till fullo ligger på lärarna i ämnet. Enligt rektorn sker ingen uppföljning och utvärdering av undervisningen i ämnet idrott och hälsa. Som exempel på områden där det råder oklarheter kan nämnas rutinerna kring att ge särskilt stöd och rutinerna kring de individuella utvecklingsplanerna och skriftliga omdömena i idrott och hälsa.

Mot ovanstående bakgrund bedömer Skolinspektionen att idrott och hälsa inte ingår i skolans kvalitetsarbete. Rektorn behöver ta ansvar för att undervisningen i ämnet idrott och hälsa systematiskt följs upp och utvärderas.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att rektorn behöver se till att elever i behov av särskilt stöd får det och att rektorn fattar beslut om åtgärdsprogram. Vidare behöver rektorn se till att undervisningen i idrott och hälsa ingår i det systematiska kvalitetsarbetet.

2. Uppfyller undervisningen i idrott och hälsa styrdokumentens krav på en likvärdig utbildning efter varje elevs förutsättningar och behov?

Enligt **skollagen** ska utbildningen inom varje skolform vara likvärdig, oavsett var i landet den anordnas. Grundskolans **läroplan** anger att undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper. Skolan ska aktivt och medvetet främja kvinnors och mäns lika rätt och möjligheter. Skolan har därvid ett ansvar för att motverka traditionella könsmönster och ska därför ge utrymme för eleverna att pröva och utveckla sin förmåga och sina intressen oberoende av könstillhörighet.

Forskning och beprövad erfarenhet visar att undervisningen i idrott och hälsa bidragit till en negativ självbild för vissa elever. Trots ämnets allmänna popularitet har idrott och hälsa en relativt hög frånvaro. En förhållandevis stor andel elever deltar sällan aktivt i undervisningen. Skolans mest angelägna uppgift är därför att uppmärksamma de elever som inte finner sig tillrätta med ämnet. De skolor där bedömningskriterierna i idrott och hälsa är tydligt uttalade är de som lyckas bäst. Genusperspektivet och faktorer hos eleverna som föreningsengagemang, ekonomiska villkor och sociokulturell bakgrund är viktiga att ta hänsyn till. Lärarens egna attityder till ämnet är också en faktor som påverkar. Viktigt är även samverkan mellan idrottslärare och lärare i andra ämnen. Då dessa delar beaktas har skolan bättre förutsättningar att lyckas med undervisningen i idrott och hälsa.

Anpassar skolan undervisningen i idrott och hälsa för varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande?

Lärarna beskriver att undervisningen anpassas efter elevernas behov bland annat genom att övningar planeras så att eleverna kan välja mellan en lättare och svårare redskapsbana och att bollövningar sker i smågrupper innan till exempel matcher spelas tillsammans. Detta kunde även observeras vid de lektioner Skolinspektionen besökte. De elever som behövde träna extra på ett visst moment kunde göra det under ledning av läraren. Såväl lärare som elever uppger att eleverna har möjlighet till inflytande och eget ansvar bland annat genom att det finns önskelektioner där eleverna får önska och rösta fram olika aktiviteter, samt att eleverna har möjlighet att lämna synpunkter på lektionernas upplägg när nya moment ska planeras. Lärare och elever uppger att det inte är någon skillnad på deltagande när det gäller pojkar och flickor eller beroende på om en elev har idrottserfarenhet eller inte.

Skolinspektionen bedömer att undervisningen i stor utsträckning anpassas för varje elevs behov och förutsättningar.

Har eleverna kunskap om syfte, centralt innehåll och kunskapskrav i idrott och hälsa?

Vid samtal med lärare och elever framkommer att lärarna ibland går igenom läroplan och kursplan med eleverna och berättar vad de ska kunna. Lärarna

hänvisar även till skolans datasystem där eleverna kan läsa sina pedagogiska planeringar, och på så sätt ta reda på vad de ska kunna. Lärarna uppger att ge eleverna kunskap om syfte, centralt innehåll och kunskapskraven i idrott och hälsa är ett utvecklingsområde för skolan. En del av de elever som Skolinspektionen träffat kan redogöra för vad de ska kunna medan övriga beskriver att de känner till vad de ska göra. Vissa elever uppger även att de läser och känner till vad som står i de pedagogiska planeringarna medan dessa är i stort sett okända för andra.

Enligt Skolinspektionens bedömning behöver skolan tydliggöra kursplanens syfte, centrala innehåll och kunskapskrav för eleverna samt tydliggöra dess koppling till undervisningens innehåll.

Har skolan sådan tillgång till lokaler och utrustning att en likvärdig utbildning kan genomföras?

Johannes Petri Skola har tillgång till en ny idrottshall sedan hösten 2011. Lärarna har vissa synpunkter på att vissa redskap inte fungerar men anser inte att detta påverkar deras möjligheter att bedriva undervisningen i idrott och hälsa. Däremot finns enligt lärarna inte någon fotbollsplan och friidrottsläggning precis vid skolan men det finns bra tillgång till olika arenor och idrottsanläggningar inom rimligt avstånd från skolan som gör att de kan bedriva undervisningen på ett fullgott sätt.

Skolinspektionen bedömer att skolan har tillgång till lokaler och utrustning som säkerställer en likvärdig utbildning.

Kontrollerar lärarna elevernas närvaro och deltagande i undervisningen i idrott och hälsa?

Vid varje lektion kontrollerar lärarna elevernas närvaro och orsakerna till deras frånvaro. Frånvaron rapporteras till mentorerna som skriver in det i frånvarosystemet. Vid intervjuer med rektorn och lärare framgår att det inte finns någon systematisk frånvaro varken på individ- eller gruppnivå. Bland idrottslärarna finns en policy om att inga lappar från föräldrarna behövs utan eleverna ska alltid ha med sig kläder så att lärarna tillsammans med eleverna kan komma fram till vilka aktiviteter eleven kan delta i om man t.ex. har varit sjuk. Vid de lektioner Skolinspektionen besökte fick elever som av olika skäl inte kunde delta i alla moment, delta i valda delar av undervisningen, t.ex. valda red-

skapsövningar, eller träna motoriska färdigheter vid sidan av. Lärare och elever bekräftade att detta skedde även vid andra lektioner.

Skolinspektion bedömer att närvaro och deltagande i undervisningen i idrott och hälsa kontrolleras av lärarna.

Följer skolan skollagens bestämmelser om befrielse?

Vid granskningstillfället fanns det enligt rektorn och lärarna inga elever som är befriade från deltagande i idrott och hälsa.

Samverkar lärarna i idrott och hälsa med andra lärare?

Enligt rektorn och lärarna finns det avsatt tid för möten med andra lärare på skolan som ämneskonferenser, arbetslagsträffar och planeringsmöten. Men enligt lärarna är det i praktiken vid få tillfällen lärarna samverkar med varandra. På skolan förekommer ämnesgripande samverkan, men ämnet idrott och hälsa har hittills inte ingått i denna samverkan. Vid intervju med rektorn och lärare framkommer att det inte finns någon samverkan med lärare vid andra skolor.

Skolinspektionen bedömer att skolan behöver skapa bättre möjligheter för lärarna i idrott och hälsa att samverka med andra lärare på skolan och med lärare vid andra skolor.

Får lärarna kompetensutveckling inom idrott och hälsa?

Lärarna vid Johannes Petri Skola har förberett sig inför införandet av nya kursplanen i idrott och hälsa genom föreläsningar för all personal samt att arbeta med att ta fram pedagogiska planeringar som ska underlätta och säkerställa att undervisningen utgår från de nya styrdokumenterna. Lärarna uppger att de fått viss kompetensutveckling men till största delen har de ordnat detta själva på sin fritid. Såväl rektorn som lärarna uppgav att det inte finns någon långsiktig plan för lärarnas fortbildning.

Skolinspektionen bedömer att rektorn behöver ta ett större ansvar för att lärarna kan följa ämnets utveckling och bedriva undervisning i enlighet med läroplan och kursplan.

Sker skolans samverkan med föreningslivet på ett sådant sätt att kraven på likvärdig utbildning uppfylls?

Enligt rektorn har skolan tidigare haft samarbete med olika idrottsföreningar men det fungerade inte. Därför har skolan i nuläget valt att inte samverka med några föreningar. Planen är dock enligt rektorn att ta kontakt med några föreningar framöver för att försöka få till ett fungerande samarbete.

Ser skolan till att kränkande behandling inte förekommer i samband med undervisningen i idrott och hälsa?

Enligt rektorn och lärarna kan det förekomma att elever upplever att det är stökigt i omklädningsrummen före och efter lektionen. I årskurserna 1-3 har skolan satt in åtgärder i form av extra personal i omklädningsrummen för att säkerställa att alla elever känner sig trygga. I de högre årskurserna finns inte denna möjlighet utan läraren i idrott och hälsa kontrollerar att eleverna känner sig trygga. Vid skolan finns det en trygghetsgrupp och en elevhälsogrupp. Skolan har en ny rutin som innebär att en vuxen så fort denne får kännedom om att någon känt sig kränkt ska göra en anmälan genom att fylla i ett ärendeprotokoll och lämna till rektorn. Beroende på vad som inträffat kontaktar rektorn mentor eller elevhälsoteamet. Mentorena har träffar två gånger per månad för att diskutera aktuella elevärenden. Eleverna har vid intervjuer och samtal uppgett att de känner sig trygga i skolan och vid lektionerna i idrott och hälsa. De uppfattar att om det händer något så tar lärarna tag i detta och säger till inblandade elever.

Enligt Skolinspektionens bedömning arbetar skolan med att förebygga och förhindra kränkande behandling.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att skolan behöver tydliggöra syfte, centralt innehåll och kunskapskrav för eleverna samt kopplingen mellan undervisningens innehåll och målen för idrott och hälsa. Vidare behöver rektorn se till att lärarna i idrott och hälsa ges bättre möjlighet att samverka med andra lärare på skolan och med lärare vid andra skolor. Avslutningsvis behöver rektorn ta ansvar för att kompetensutvecklingen i idrott och hälsa integreras i skolans kvalitetsarbete.

**Tvärgående granskningsaspekt:
Används IT-verktyg i undervisningen på ett sätt som stödjer elevernas
kunskapsutveckling och utvecklingen av deras digitala förmåga?**

Skollagen anger att det för utbildningen ska finnas de lokaler och den utrustning som behövs för att syftet med utbildningen kan uppfyllas. I förarbetet till lagen talas om "elevers varierande behov avseende kommunikation, information och informationsteknik". Enligt grundskolans **läroplan** ska eleverna kunna använda modern teknik som ett verktyg för kunskapssökande, kommunikation, skapande och lärande.

Forskning och beprövad erfarenhet visar att IT i undervisningen bör struktureras och användas på ett medvetet sätt. En IT-strategi måste fokusera på mer än bara teknisk utrustning och tillgänglighet – den måste även sträva efter att skapa en omfattande digital kompetens bland eleverna och bör genomsyra i stort sett alla ämnen.

Stödjer IT-användningen elevernas lärande och utvecklingen av elevernas digitala kompetens?

Granskningen av Johannes Petri Skola visar att IT-verktyg inte används i undervisningen i idrott och hälsa. Det framkommer vid intervjuer med rektorn, lärare och elever. Det finns inte heller någon IT-plan för skolan. Skolan behöver därför arbeta med att utveckla användandet av IT i undervisningen i idrott och hälsa, så att ämnet bidrar till läroplanens mål att eleverna ska kunna använda modern teknik som verktyg för kunskapssökande, kommunikation, skapande och lärande.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att skolan behöver utveckla användningen av IT-verktyg i idrott och hälsa.

Bakgrundsuppgifter om Johannes Petri Skola

Johannes Petri Skola är en fristående skola med förskoleklass och årskurserna 1-9. Skolan ligger i Nacka kommun.

Huvudmannen för skolan är Pyslingen Förskolor och Skolor AB med organisationsnummer 556035-4309. Verksamheten vid Johannes Petri Skola startade läsåret 2006/07. Vid skolan går ca 510 elever. I årskurserna 4-6 går 147 elever. Det finns sju arbetslag, varav fyra skolarbetslag. Ett i årskurserna 1-4, ett i årskurserna 4-6, ett för årskurs 7 och ett för årskurserna 8-9. Två av idrottslärarna ingår i arbetslag 5-6 och en i 7-9. I idrott och hälsa undervisar sju lärare i årskurserna 1-9, varav fyra i årskurserna 4-6.

Syfte och frågeställningar

Syftet med kvalitetsgranskningen är att ta reda på om kommunala och fristående skolor följer innehållet i läroplanen och i kursplanen för idrott och hälsa i årskurserna 4-6. Särskilt har utvalda aspekter kring hur undervisningen i ämnet lever upp till styrdokumentens krav på en likvärdig utbildning granskats. Granskningen har utgått från följande frågeställningar.

1. Täcker undervisningen i idrott och hälsa in syftet och alla kunskapsområden så att eleverna ges möjlighet att uppnå kunskapskraven?

Inom ramen för denna frågeställning har Skolinspektionen granskat att ämnets syfte och samtliga kunskapsområden som omnämns i kursplanen för idrott och hälsa finns med i skolans och lärarens övergripande planering och ges tillräckligt utrymme i undervisningen. Skolinspektionen har granskat den lokala planeringen på både lektions- och årskursnivå och i samband med detta efterfrågat motiven bakom val av undervisningsinnehåll.

Särskild uppmärksamhet har riktats mot de områden som forskning och utvärdering funnit ofta försummas, vid sidan av kunskapsområdena hälsa och livsstil samt friluftsliv och utevistelse, även specifika innehållspunkter som simundervisning, dans och rytmik, orientering och kunskap om första hjälpen och agerande i nödsituationer.

2. Uppfyller undervisningen i idrott och hälsa styrdokumentens krav på en likvärdig utbildning anpassad efter varje elevs förutsättningar och behov?

Inom detta område har granskats huruvida enskilda elever eller grupper av elever riskerar att missgynnas utifrån undervisningens innehåll eller genomfö-

rande. Av särskild vikt här är jämställdhets- och genusfrågor, alltså i vad mån utbildningen är anpassad efter elevers olika förutsättningar och intressen och i vad mån den tar sin utgångspunkt i traditionella könsroller. Skolinspektionen har även granskat i vilken mån både elever med och utan idrottsfärdighet kan tillgodogöra sig undervisningen. Även närvaro- och deltagandemönster har granskats utifrån dessa perspektiv.

IT i undervisningen

I anslutning till granskningen av idrott och hälsa har även en tvärgående granskning om IT i undervisningen genomförts. Inspektörerna har där granskat om undervisningen i idrott och hälsa innehåller IT-relaterade inslag för att läroplansmålen och kunskapskraven ska kunna nås.

Metod och material

Innan besöket på skolan genomförts har en dokumentanalys gjorts. Dokumentationen har begärts in från den granskade skolan och innefattar bland annat lektionsplanering, underlag för utvecklingssamtal, lokala bedömningskriterier, skriftliga omdömen i idrott och hälsa, åtgärdsprogram i idrott och hälsa, dokumentation om personal, eventuella beslut om befrielse för elever med mera.

I samband med att dokument begärts in har Skolinspektionen därutöver efterfrågat en verksamhetsbeskrivning som fyllts i av rektorn och lärarna som undervisar i idrott och hälsa. Skolinspektionen har på så vis getts en inledande bild av skolans undervisning i idrott och hälsa.

Vidare har granskningen genomförts med hjälp av lektionsobservationer. Syftet med observationerna är att inspektörerna dels kunnat skapa sig en allmän bild av undervisningen och dels getts möjlighet att samla in data för underlag till bedömningar.

I syfte att få en allsidig bild av skolans undervisning i idrott och hälsa har inspektörerna därutöver genomfört intervjuer med skolan rektor, de lärare som undervisar i ämnet samt ett urval av elever i årskurserna 4 – 6.